

CULTELE NEOPROTESTANTE DIN JUDEȚUL ALBA (1918-1948) (I)

Gheorghe Dragan

Proliferarea cultelor neoprotestante, denumite în perioada interbelică „secte”, s-a înscris în procesul transformărilor sociale, economice, politice și culturale prin care a trecut România în perioada 1918-1948. Scopul studiului de față este de-a prezenta pe baza unei cercetări exhaustive, nepărtinitoare și obiective evoluția acestui proces istoric prin cauzele care l-au favorizat, dezvoltat și consecințele care le-a avut în județul Alba.

Istoriografia acestei probleme este tratată mai mult în lucrările teologice și sociologice, în acestea nu este tratată din punct de vedere al evoluției istorice. Lucrările teologice se situează pe poziții partizane și combative, iar cele sociologice au fost sub influența ateismului comunist.

Pentru a prezenta obiectiv această problemă, am cercetat materialul arhivistic inedit, precum și o bogată bibliografie. Studiul de față, este deci, o noutate pentru zona la care ne referim. Sperăm că în viitor pe baza unei cercetări mai obiective a materialului arhivistic din celelalte județe și însoțită de o bibliografie de specialitate, se va ajunge la o sinteză a acestei probleme pe întreaga țară, care să ne ofere o imagine obiectivă a acestui proces istoric.

„Sectele” din județul Alba, din perioada interbelică, au fost neoprotestante. Neoprotestantismul a apărut în America prin simplificarea conceptelor protestantismului, deosebindu-se de acesta prin faptul că pune un accent deosebit pe interpretarea originală a Bibliei, în sensul literal. Păstrând specificul fiecăruia, temele discursurilor neoprotestante sunt destul de apropiate. Trebuie observată coincidența proliferării cultelor neoprotestante odată cu apariția revoluției industriale, în spațiul

românesc, în secolele XIX și XX și cu procesul de secularizare care a avut ca urmare pentru instituțiile religioase, pierderea semnificației lor sociale. Acestea au oferit, în perioada de criză și instabilitate dintre 1918-1948, răspunsuri liniștitoare, un model, niște rituri, reunirea sub o conducere autoritară, o comunitate purtătoare a certitudinii unui adevăr, siguranță și mântuire personală.

Legislația românească din perioada interbelică a fost tolerantă în privința cultelor neoprotestante care au funcționat la noi sub denumirea de „asociațiile religioase”. Prin legea nr. 54 din 22 aprilie 1928 a fost reglementat regimul juridic al cultelor de pe teritoriul României¹. Sunt garantate libertatea și protecția tuturor cultelor (art. 1). Credincioșii lor se bucurau de aceleași drepturi civile și politice precum și aceleași obligații față de stat, ca și ceilalți cetățeni români a căror religie era dominantă (art. 3). Este interzisă constituirea organizațiilor politice pe baze confesionale (art. 6). Nici un cult din țară nu trebuie depindă de o autoritate sau organizație bisericească din străinătate, în afară de „chestiunile dogmatice” (art. 7). Toate ajutoarele pe care le primeau din afară trebuiau să fie comunicate Ministerului Cultelor (art. 9). Membrii organelor de conducere și funcționarii de orice categorie trebuiau să fie cetățeni români fără cazier (art. 10). Se asigură dreptul la educația religioasă a elevilor din școlile statului și particulare, în armată, spitale, școli corecționare, penitenciare, etc.. Bisericile, casele de rugăciuni, curtea, cimitirele, odoarele sacre nu puteau fi sechestrate sub nici o formă (art. 19).

Articolul 21 recunoaște libertatea fiecărui cult ca fiind „reflexiunea credințelor intime ale individului, ca și conștiința de altfel, este declarat liber de Constituția Română, cu condițiunea ca el să nu aducă atingere ordinii publice, bunelor moravuri și legilor de organizare a statului”.

¹ C. Hamangiu, *Codul General al României*, vol. XV-XVI, p.1038.

Asociațiile religioase („sectele”) sunt recunoscute prin art. 24 : „sunt cu desăvârșire interzise, sub acțiunea pedepselor prevăzute de codul penal, acele asociații religioase care propagă doctrine de natură a aduce atingere legilor de organizare a Statului și instituțiilor sale și care prin practicile lor contravine bunelor moravuri și ordinii publice”. Prin art. 44-48 s-a stabilit procedura legală a trecerii de la un cult la altul.

Prin această lege au primit dreptul de a-și exercita cultul sub regim de asociație religioasă, bisericile baptiste din Transilvania și din unele județe limitrofe acesteia, până când își puneau de acord statutul de organizare și funcționare cu prevederile legii. De acest drept se bucurau și bisericile adventiste de ziua a șaptea și Creștinii după Evanghelie.

Trebuie precizat faptul că Biserica Baptistă din Transilvania a fost recunoscută prin Legea Cultelor din 1895 (aprobată de guvernul austro-ungar), iar Statutul de organizare a Bisericii Baptiste a fost recunoscut la 15 septembrie 1905, prin articolele 43 și 47 ale sus amintitei legi. Prin această lege Biserica Baptistă din Transilvania se afla sub jurisdicția Comunității Baptiste din Budapesta. După Unirea Transilvaniei de la 1 Decembrie 1918, datorită situației nou create, s-au impus niște modificări, care au avut ca rezultat aprobarea Statutului Comunității Bisericilor Baptiste din 19 ianuarie 1928². Era aplicat doar în Transilvania și județele vecine.

Decizia pentru reglementarea Asociațiilor religioase din 24 august 1933 împarte asociațiile religioase în asociații „îngăduite” și „neîngăduite”. Cele „îngăduite” erau: cele baptiste, adventiste de ziua a șaptea și Creștinii după Evanghelie. Cele „neîngăduite” erau: Martorii lui Iehova (Studentii în Biblie), nazarinenii (nazarenii), pentecostalii, tremurătorii, inochentiștii, adevențiștii

² *Ibidem*, p. 933.

reformiști ș. a.. Au fost interzise pentru că „doctrinile lor aduc atingere legilor și instituțiilor statului, iar prin practică contravin ordinii publice și moralității”³.

Se acordă libertatea de editare a publicațiilor cu conținut religios, tipăriturilor de cântări bisericești, broșurilor cu subiecte de ocrotire morală și științifice, cu condiția de a menționa pe ele denumirea asociației precum dreptul de a le difuza atât în casele de rugăciuni cât și în afara lor, în librării și în chioșcuri fixe pentru vânzarea jurnalelor și a altor publicații. Asociațiile religioase puteau să se ajute între ele, dar nu puteau să primească ajutoare din străinătate decât cu autorizația Ministerului Instrucțiunii, Cultelor și Artelor. De asemenea pentru a controla și a ține evidența acestor asociații religioase li se cereau să întocmească registre cu evidența membrilor lor.

Codul Penal Carol al II-lea din 18 martie 1936, în cap. II, titlul V, specifică faptul că împiedicarea exercițiului liber al oricărui cult este calificată delict, iar în cap. I, titlul V, art. 308-312 sunt făcute precizări despre „delicte contra cultului”.

Statul român garanta libertatea cultului, nimeni nu putea fi împiedicat din cauza cauza cultului pe care-l exercita, să dobândească sau să exercite drepturi civile și politice. În același timp, credințele religioase, nu putea scuti pe nimeni de la obligațiile impuse de legi.a

Decizia referitoare la Asociațiile religioase din 21 aprilie 1937 preciza faptul că asociațiile religioase își păstrau dreptul de exercitare al cultului. Bisericile baptiste supuse prevecerilor Deciziei până la unificarea regimului juridic pentru întregul teritoriu al statului român. Decizia a definit asociațiile religioase ca unități de sine stătătoare care depindeau direct de Ministerul Cultelor și Artelor⁴. A acordat asociațiilor religioase care au aceeași libertate de credință, libertatea de a se organiza în uniuni, spre a-și susține interesele comune. Delegații asociațiilor nu se pot aduna

³ *Ibidem*, vol. XXI, p.801.

⁴ *Ibidem*, vol. XXV, partea a II-a, p.1228.

decât la ședința uneia dintre ele. Asociațiile constituite în uniuni aveau libertatea să-și acorde sprijin în privința clădirii și administrării caselor de rugăciuni, cimitirelor, școlilor de pregătire a personalului de cult și organizațiilor de binefacere.

Uniunile constituite aveau posibilitatea de a-și alege un Comitet care avea să le reprezinte în fața organelor ministeriale pentru interesele generale și comune, ale asociațiilor fără însă a se putea constitui în for administrativ suprapus comunităților. A confirmat dreptul asociațiilor religioase de a tipări și a distribui scrieri în care își expun doctrina și ritualurile lor, lăsându-le tuturor dreptul de a da credincioșilor îndrumări practice de orice natură. Pe toate exemplarele trebuia să se aplice sigiliul asociației, ceea ce presupunea că asociația își însușise conținutul tipărit și răspundea pentru abaterile de la legile țării.

Legăturile asociațiilor din țară cu cele similare din afară nu sunt dependente de ele și pot întrține doar legături de ordin spiritual și dogmatic. Participarea reprezentanților organizațiilor religioase similare din afară la dezbaterile și la hotărârile asociațiilor din România era interzisă. Delegații străini aveau dreptul de a asista în calitate de oaspeți, cu acordul misterului de resort, la congresele anuale a asociațiilor religioase, și dacă se făcea probă de doctrină și ritual dintre organizațiile pe care le reprezentau și organizațiile la care existau, li se permitea participarea activă la dezbaterile în materie de doctrină și ritual.

Predicatorii (pastorii) aveau posibilitatea de a organiza, pe lângă casele de rugăciuni, cursuri speciale de educație a copiilor. Întrunirea elevilor cu predicatori-cateheți, autorizați de Ministerul Educației Naționale, era aprobată numai pe baza programelor aprobate de minister. Organizarea și funcționarea școlilor speciale pentru pregătirea personalului de cult se făcea conform cu doctrinele fiecărei asociații religioase, în urma unei aprobări de la Ministerul Cultelor și Artelor.

Dispozițiile referitoare la bunurile primite din străinătate erau recunoscute. Asociațiile religioase erau obligate să țină registre cu evidența situației lor materiale

și să încheie bilanțuri anuale de venituri și cheltuieli. Ajutoarele din străinătate directe sau indirecte trebuiau aduse la cunoștința ministerului, iar acesta să se hotărască, asupra primirilor, pe baza art. 9 din Legea Cultelor din 1928. Orice abatere era sancționată cu retragerea autorizației de funcționare și, după caz, dizolvarea organelor de conducere ale asociației. Aceste ajutoare înscrise în carte de venituri, nu puteau fi folosite decât în scopuri religioase.

Decizia privitoare la Asociațiile religioase din 14 iunie 1938 păstrează în esență prevederile Deciziei din 21 aprilie 1931, dar are și reglementări noi cu privire la tipăriturile cu conținut religios, la difuzarea lor, trebuiau trimise Ministerului Cultelor și Artelor câte trei exemplare din fiecare față de un exemplar ca în decizia precedentă.

Pentru autorizarea unei asociații religioase condiția era ca să fie înregistrați minim 100 de bărbați, cetățeni români, capi de familie. Pentru recunoașterea unei asociații religioase locale trebuia să depună la Ministerul Cultelor o cerere a unui grup format din cel puțin 20 de credincioși cu un tabel care să cuprindă: număr curent, numele, prenumele, domiciliul, naționalitatea, originea etnică, starea civilă, starea confesională, data cultului părăsit și acesta. Mai trebuia să depună o dovadă oficială de la autoritățile locale cu privire la existența unui local propriu, la o distanță de alte culte și o dovadă că dispune de un cimitir propriu⁵.

Reprezentanții din străinătate pierdeau dreptul de a lua parte activă la dezbaterile și hotărârile congreselor anuale ale asociațiilor baptiste, adeventiste de ziua a șaptea și Creștinilor după Evanghelie. Această dispoziție a fost luată contextului intern și extern prin care trecea țara. Astfel pe plan intern, la 10 februarie 1938, s-a instaurat la putere guvernul Goga-Cuza și apoi dictatura personală a regelui Carol al II-lea (1938-1940). Pe plan extern statele Europei erau împărțite între totalitarismul de dreapta și de stânga. Scopurile religioase se subordonau scopurilor politice.

⁵ *Ibidem*, vol. XXVI, p. 906-907.

Decizia referitoare la Asociațiile religioase din 15 iulie 1939 a interzis grupările religioase a căror doctrine și practici contraveneau legilor de organizare a statului și instituțiilor lui, contravin bunelor moravuri, siguranței statului ordinii și liniștii publice. Sunt recunoscute asociațiile baptiste, adeventiste de ziua a șaptea și Creștinilor după Evanghelie.

Această decizie interzicea multe grupări religioase nelegale care acționau în elementele marginale ale societății. Acestea nu erau preocupate de problemele religioase ci de afacerile proprii. Sub pretextul iubirii creștine față de aproapele se ascundea refuzul de a pune mâna pe arme. Decizia a fost dovadă concludentă depre modul cum puterea în stat încerca să supravegheze preventiv și să controleze, în numele siguranței statului, puterea ascunsă a grupărilor religioase. Aceste dispoziții au fost date în acord cu situația reală⁶ din țară.

După trei luni de zile de la publicarea deciziei organizațiile locale ale asociațiilor religioase legal recunoscute trebuiau să înainteze Ministerului Cultelor și Artelor tabele care să cuprindă următoarele informații:

a) sediul organizației locale, numele, prenumele, profesia membrilor din organele de conducere, localitățile în care există organele locale, localitatea unde există casa de rugăciune, numele și profesia proprietarului casei de rugăciuni, titlul de drept al folosirii acesteia.

b) numele, domiciliul, naționalitatea, vârsta, originea etnică, cultul la care a aparținut înainte, data părăsirii acestui cult, în cazul în care a trecut după 23 aprilie 1928, se va arăta și data certificatului de trecere și autoritatea care l-a eliberat.

În cazul în care datele cerute nu se trimiteau la termen era o dovadă că organizația funcționa ilegal, urmând ca după expirarea termenului să fie desființată. O casă de rugăciune trebuia să funcționeze sub egida organizației locale, îndreptățită

⁶ *Ibidem*, vol. XXVII, partea a II-a, p. 2063-2066.

cu drepturile legale de supraveghere și control, cu îndatoriri și reponsabilități asupra activității ei.

Legea nr. 927 din 1942 a pus în acord actele normative editate între timp cu dispozițiile Legii nr. 54 din 1928, modificând articolul 22. Legea nr. 431 din 28 iunie 1943 a desființat toate asociațiile religioase din România⁷. Art. : „Este interzisă exercitarea unui cult religios sectant sau propagarea de doctrine religioase, în afară de cea a Bisericii Ortodoxe Române sau a cultelor istorice arătate prin art. 21 din Legea nr. 54 pentru regimul general al cultelor din 22 aprilie 1928”.

S-a interzis, orice formă de ritual și constituirea de asociații, sub orice formă, în scopul pregătirii altor doctrine religioase inclusiv a organizațiilor religioase simulate sub forma persoanelor juridice. S-au desființat toate formele de învățământ și educație, așezămintele de cultură și fundațiile de binefacere înființate de asociațiile religioase interzise. Nu erau scutite nici persoanele juridice fără un scop util care au slujit periodic sau continuu asociațiile religioase, chiar dacă, după promulgarea legii și-au schimbat scopul și obiectul activității.

Societățile civile, organizațiile comunale și cooperatiste care au dus foloase asociațiilor religioase interzise au fost desființate pe cale judecătorească, iar patrimoniul lor a trecut fără despăgubire în patrimoniul statului român. Oricine ar fi păstrat, într-o formă sau alta, legături cu organizație religioasă interzisă era pasibil de pedepse corespunzătoare prevăzute de legislația penală.

Legea era îndreptată, în primul rând, împotriva celor care, sub pretext religios, nu se prezentau la recrutare, la încorporare, precum și contra celor care fiind militari, încălcau ordinea și disciplina militară pe timp de război. Datorită celui de-al doilea război mondial, în România, toate asociațiile religioase neoprotestante recunoscute au fost desființate.

⁷ Ion Mihail Popescu, *Istoria și sociologia religiilor. Creștinismul*, Editura Fundației „România de Măine”, București, 1996, p.227.

Prin legislația dintre 1928-1943 rezultă, în concluzie, că în pofida expansiunii unor culte religioase și a unor dispute ivite între confesiunile creștine și necreștine contemporane, represiunile politico-religioase caracteristice și în alte zone ale Europei și în afara ei, nu și-au găsit un teren prielnic de afirmare. Diferențele dintre esența puterii de stat și esența ascunsă a unor grupări religioase care au avut timp suficient să se organizeze și să funcționeze conform normelor de conviețuire socială, nu s-au soluționat în mod pozitiv, nici prin Legea nr. 431 din 28 iunie 1943, nici prin intoleranță religioasă, nici prin xenofobie deoarece prin prevederile ei, legea menționată recunoștea funcționarea altor culte. În România, condusă de mareșalul Ion Antonescu, regimul său autoritar nu accepta existența unor culte neoprotestante, care prin doctrinele lor erau împotriva regimului și a războiului, și drept consecință a trecut la interzicerea și desființarea lor.

După actul de la 23 august 1944 până la abdicarea regelui Mihai în 30 decembrie 1947, este de presupus cel puțin teoretic, că a fost repus în funcție regimul juridic al cultelor din perioada de dinaintea izbucnirii celui de-al doilea război mondial.

Ca și alte județe al României interbelice, nici județul Alba nu a fost lipsit la sfârșitul primului război mondial de efectele crizei economice și sociale unui asemenea eveniment istoric. Situația deosebit de grea de după război a oferit o pistă de lansare și penetrare a cultelor neoprotestante în acest județ. Cauzele sunt multiple. Doctrinele acestor culte au provenit din afară. În primul rând au fost aduse de unii rămâni întorși din America, unde au luat contact cu ele. În al doilea rând au mai fost aduse și prin intermediul soldaților întorși de pe front. La aceasta se adaugă și activitatea misionară a acestor culte făcută înainte de începutul războiului.

Situația economică și socială a oferit un teren propice pentru cultele neoprotestante mai ales în categoriile populației sărace: muncitori și țărani. La cauzele prezentate mai sus s-au adăugat lipsa și neglijența clerului ortodox și greco-catolic.

Semnificativ în acest sens este raportul înaintat de prefectul județului Alba către Ministerul de Interne la 9 martie 1929⁸. El arăta unele dintre cauzele „înmulțirii sectanților”. Îi face vinovați pe preoții ortodocși, constată „lipsa cu desăvârșire a bisericii”, starea morală a unor preoți care erau „robiți de patimi și distruși de alcool”. El propunea combaterea acestor „secte” printr-o „propagandă” a celor două biserici, ortodoxă și greco-catolică, prin „șezători și conferințe la sate (...) cu program bine stabilit”, îi îndemna pe studenții academiilor teologice să țină conferințe cu caracter religios.

Alte cauze sunt prezentate în alt raport al prefectului din 24 aprilie 1929⁹. Aici este precizat faptul că înainte de 1918 nu existau „secte” în județ. După război, printre cauze era: demoralizarea populației, mai ales în comunele muntoase lipsite de preoți”. În consecință au fost cercetați de predicatori care le împărțeau cărți și reviste, iar săracilor le erau date gratuit. Se adăuga controlul inexistent al autorităților care au făcut posibilă pătrunderea cultelor neoprotestante. Populația adera la doctrinele acestor culte datorită inactivității preoților și conflictelor cu aceștia.

Prin Ordonanța Ministerului Cultelor nr. 5737/1925 și prin măsurile luate de autorități „propaganda sectară a fost oprită la timp, apoi lăsată liberă”. Tot din acest raport rezultă că în anul 1929, existau în județ 701 membri ai cultelor neoprotestante, dintre care 451 au fost ortodocși, 153 greco-catolici, 94 reformați, 10 romano-catolici, 2 evanghelic-lutherani și 1 unitarian. Se observă că doctrinele neoprotestante au prins teren mai mult în rândul credincioșilor ortodocși, care nu „agreau ceremonialul religios al celor două biserici prea încărcat și dificil”.

Combaterea cultelor neoprotestante a fost în atenția bisericilor ortodoxă și greco-catolică, astfel Nicolae Brânzan, ierarh al bisericii greco-catolice, propunea

⁸ Arhivele Naționale. Direcția Județeană Alba, fond *Prefectura Județului Alba – Cabinetul Prefectului*, dos. 30/1939, f. 20

⁹ *Ibidem*, f. 37.

două metode de combatere¹⁰. Prima metodă era *combaterea indirectă* care presupunea o activitate intensă a preoților în parohiilor lor: „La noi acasă toate lucrurile merg bine când preoții își fac datoria cu sfințenie, când poporul își cunoaște legea, e patruns de adevărurile ei, și are practica credinței”¹¹. El propunea ca această metodă să fie aplicată în: orașe, zonele de mahala, coloniile industriale, situații de război și de schimbări sociale. La sat consideră că „viața religioasă e mai conștientă” și că atare metoda trebuie să fie folosită mai puțin, fapt relevat de numărul mic de neoprotestanți în mediul rural din județul Alba.

Atât Biserica Ortodoxă cât și cea Greco-Catolică își aveau punctul de greutate în politic, aspect care în opinia autorului trebuia renunțat, sau, dacă nu, se cerea o mai mare implicare a clerului în comunitate. Acest aspect a fost speculat de cultele neoprotestante, întrucât ele nu s-au implicat în politică.

Cea de-a doua metodă era *combaterea directă*. Aceasta depinde de aria de răspândire a „sectelor”. O „sectă” se infiltra într-o comunitate în modul următor: un misionar mergea într-o comună unde cerceta starea de spirit a populației și critica ritualurile bisericilor tradiționale, apoi scotea biblia și împărțea broșuri. Dacă unul din localnici îl interpela, el avea în fața acestuia un avantaj de cunoștințe dogmatice. El revenea în comunitatea respectivă și continua să capteze atenția locuitorilor asupra sa prin diverse moduri. Se adunau la o casă mai mulți ascultători, mai mult din curiozitate. Aici predicatorul (misionarul) le ținea „un discurs cu insistență, le citește din carte, pune întrebări prin care îi încurcă, îi îndeamnă să-i asculte învățăturile (...) la despărțire le lasă cărți”¹².

Când se reîntoarce, o parte din localnici îi iau parte și încep o propagandă sistematică prin: „ședințe culturală cu rugăciuni și cântări, vine << popa >> lor, se

¹⁰ Nicolae Brânzan, *Adventismul și combaterea acestuia (III)* în *Cultura creștină*, an XI, nr. 11-12, noiembrie-decembrie, 1922, p.308-316.

¹¹ *Ibidem*, p. 308.

¹² *Ibidem*, p. 310.

declară comunitatea înființată, se rup legăturile cu bisrica, nu-și mai botează copiii, la morți nu mai cheamă preot, peste câțva timp cu mare ceremonie se face botezul primilor credincioși, apoi mereu, la un anumit termen, celor ce se convertesc”¹³. Propaganda continuă. Dacă în interior erau nemulțumiri, se insista pe motivele acestora. Noii credincioși erau convinși că nutrebuia plătit „birul parohial”, și, nu li se spunea că mai târziu și ei vor plăti un predicator, vor face colecte ș.a.. „Mai mare succes are provocarea la aceea, cât sunt de păcătoși creștinii ceilalți, pe când ai lor sunt ca îngerii”¹⁴.

Preotul avea obligația de-a observa tot ce se întâmplă în parohia sa și să ia măsurile în consecință, dacă nu, trebuia să le ia protopopul, episcopul ș.a.m.d. Dacă preotul nu-și îndeplinea obligațiile față de credincioșii săi, trebuia înlocuit. El trebuia să poarte discuții cu oamenii „contaminați” de „ideile sectare”. Trebuia să prezinte un raport protopopului, acesta episcopului, care trebuia să organizeze o conferință cu toți preoții din episcopia sa și să fixeze un plan de acțiune. În lupta doctrinele cultele neoprotestante ei trebuiau să fie „bine înarmați cu cunoștințele teologice necesare”¹⁵.

Prin organizarea de „misiuni populare”, de slujbe, înființarea de asociații religioase în interiorul bisericii se atenua aderarea credincioșilor la „secte”. Se crea participarea activă a populației la cultul divin. Cultul ortodox reclama, în opinia autorului, o revizuire: „serviciile sfinte sunt făcute pentru mănăstiri, sunt prea lungi, prea grele. În cadrele lor abia mai rămâne loc pentru nițică didactică, pentru predici cântările sunt dificile, nu sunt simple”, propunea o „reformă a cultului ortodox ca să devie mai popular”¹⁶. Preotul trebuia să meargă în „adunările sectante” și să combată cu argumente teologice doctrinele acestora.

¹³ *Ibidem*, p. 311.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*, p. 313.

¹⁶ *Fond Cabinetul Prefectului*, dos. 10/1920, f. 7.

În privința concursului statului la combaterea cultelor neoprotestante, autorul cerea ca biserica să nuceară aceasta ci numai să intervină politic și să stabilească un regim al cultelor de stat. El mai susține că preotul nu trebuia să mai combată pe tema „legii strămoșești”. Trebuia să împartă cărți de „contrapopagandă”, să țină cont de felul cum se prezenta în fața publicului, să fie o direcție morală a decenței omenești.

Aceste metode au dat rezultate, cultele neoprotestante nereușind să-și câștige adepți numeroși decât într-un procent foarte mic. La aceasta au contribuit rezistența populației de confesiune ortodoxă și greco-catolică la dogmele neoprotestante precum și măsurile luate de autorități pentru stopare influenței lor înrândul populației.

THE NEOPROTESTANT CULTS OF THE ALBA COUNTY (1918-1948) (I)

(Abstract)

Protestant denominations proliferation, called the interwar period "sect", was recorded in the social transformation, economic, political and cultural undergone by Romania during 1918-1948. The purpose of this study is to present on the basis of an exhaustive, impartial and objective historical evolution of this process by causes that favored the developed and the consequences they had in Alba County.

To this aim this problem, we investigated the unique archival material, and an extensive bibliography. This study is so new to the area we are talking about. Hopefully in the future on a more objective research of archival material from other counties and accompanied by a bibliography, it will reach an overview of the problem throughout the country, to give us an objective picture of the historical process.

"Sects" in Alba County, during interbelic period were neoprotestant. Neoprotestant appeared in U.S.A. by simplifying concepts protestantism, differing from it in that it places special emphasis on interpreting the original Bible literally. Keeping specificities themes neo speeches are pretty close. Protestant denominations have seen the proliferation coincidence with the advent of the industrial revolution in the Romanian in the nineteenth and twentieth centuries and the process of secularization that has resulted in religious institutions, lost their social significance. They provided, in times of crisis and instability of 1918-1948, reassuring answers, a model, some rites, bringing together under authoritarian rule, a community truly united carrier certainty, safety and personal salvation.

Key words, cult, neoprotestantism, sect, pastor, denomination

Cuvinte cheie, cult, neoprotestantism, sectă, pastor, asociație religioasă.

